A. D. 1921. Nrus VI.

CURRENDA

Rmi ac Illmi Praesulis Vicarius ac Officialis Generalis nominatus.

NOS LEO

DEI ET APOSTOLICAE SEDIS GRATIA

Episcopus Tarnoviensis,

Venerabili in Christo Fratri Illmo ac Rmo Dno Dr. Eduardo Komar, Episcopo Alindensi, Auxiliari Nostro, salutem in Domino.

Ssmus Dominus Noster Benedictus Papa XV., gloriose regnans, Te, Venerabilis Frater, in adiutorium Nobis dedit, ut in pontificalibus exercendis, aliisque pastoralibus muneribus, obeundis Nobis praestes adiumentum. Itaque, ut onus episcopalis ministerii ipsis angelicis humeris formidandum, quo ultra vires premimur, partem sollicitudinis episcopalis in se assumendo Nobis alleves, Te Venerabilis Frater, praesentis vigore diplomatis Nostrum Vicarium Generalem ac Officialem, cum potestate, qua Ipsi utimur, ordinaria administrandi ac iudicandi, eis etiam non exceptis, quae ex iure Episcopi speciale requirant mandatum, pro universa dioecesi ad beneplacitum Nostrum constituimus ac deputamus in Domino.

Volumus autem, ut Te, Venerabilis Frater, in Vicarium ac Officialem Nostrum Generalem, omnes iurisdictioni Nostrae subiecti recognoscant, recipiant ac admittant et Tibi, ut par est, oboediant.

Et Deus huic dispositioni Nostrae ad animarum salutem, S. Matris Ecclesiae utilitatem, Dioeceseos dilectissimae prosperitatem largissimam Benedictionem impertiatur.

Dedimus in Residentia Nostra Episcopali Tarnoviae, in festo Exaltationis Sanctae Crucis die 14. Septembris 1921. anni.

† LEO Episcopus.

Z uchwał Zjazdu X. X. Biskupów.

I. Co do przyjmowania Naczelnika Państwa w kościele.

1. Na spotkanie Naczelnika Państwa wychodzi do drzwi świątyni miejscowe duchowieństwo, a gdzie jest Biskup, Biskup w otoczeniu asysty, duchowieństwo ubrane w komże, Biskup zaś w mucet względnie w mantolet; przy drzwiach świątyni nie wygłasza się mowy, aspergile nie podaje się.

2. Biskup względnie kapłan prowadzi Naczelnika Państwa do wielkiego ołtarza, tutaj powinien być dla Naczelnika Państwa w presbyteryum fotel na dywanie; kapłan ubiera się w kapę, a Biskup w mitrę i przed ołtarzem odśpiewuje wersety i oracye z Pontyfikału, umieszczone w rozdziale o przyjmowaniu Principis magnae potentiae. (Biskup Ordynaryusz ubiera się na tronie). Biskup po prześpiewaniu modlitwy udziela benedykcyi. O ile Naczelnik Państwa jest obecny na nabożeństwie, opuszcza się śpiewanie wersetów i modlitwy.

3. Po odśpiewaniu modlitwy udziela błogosławieństwa, względnie po odprawieniu nabożeństwa, Biskup lub kapłan przyjmujący zdejmuje kapę, mitrę i w komży względnie w mucecie lub mantolecie odprowadza Naczelnika Państwa do drzwi świątyni.

II. Co do nabożeństwa 3. maja i w inne uroczystości narodowe.

W święto narodowe 3-go maja we wszystkich kościołach należy odprawić uroczystą Mszę św. śpiewaną, wygłosić okolicznościowe kazanie i po Mszy św. odśpiewać hymn narodowy: „Boże coś Polskę“. (Boże coś Polskę jest hymnem narodowym, który śpiewa się w kościele — innych hymnów narodowych w kościele śpiewać nie wolno). Jeśliby z racyi uroczystości narodowej w inne dni roku poza 3. maja proszono o odprawienie nabożeństwa, należy prośbie uczynić zadość, nie wolno jednak w kościele wygłaszać mów pochwalnych dla osób żyjących.

III. Co do stanowiska duchowieństwa w sprawie wyborów do Sejmu i Senatu.

Zjazd stoi na stanowisku:

1. Duchowieństwo w kościele o wyborach odczyta tylko odezwę Ordynaryusza, o ile wydana będzie, bez żadnych komentarzy; nie będzie wspominało o żadnej liście wyborczej.

2. Poza kościołem pozostawia się kapłanom swobodę polecenia stronnictw, stojących na gruncie katolickim i narodowym.

3. W myśl prawa kanonicznego pozwolenie na kandydowanie do Sejmu i Senatu, daje Ordynaryusz loci kapłana i Ordynaryusz okręgu, w którym kapłan ubiega się o mandat poselski.

IV. Co do związku kapłanów p. t. „Unitas“.

W sprawie międzydyecezalnego Związku kapłanów „Unitas“ przyjęto określone przez Komitet uchwały tymczasowe:

1. Związki dyecezalne „Unitas“ powinny być autonomiczne, z celami zgodnie z uchwałą Zjazdu w Częstochowie, nie powinny rozpływać się w Związku międzydyecezalnym.

2. Dla poszczególnych spraw Związki dyecezalne mogą łączyć się przez Komisję czy Delegatów na ogólnych posiedzeniach.

W sprawie powszechnego spisu ludności.

W dniu 1 października b. r. odbędzie się na obszarze Rzeczypospolitej pierwszy powszechny spis ludności, domów mieszkalnych, mieszkań, gospodarstw

rolnych, ogrodowych i leśnych, oraz spis zwierząt domowych. U naszego ludu brak należytego zrozumienia dla tego rodzaju poczynań, posiadających niezmiernie doniosłe znaczenie ogólno państwowe.

Z tego powodu koniecznem jest, aby duchowieństwo nasze, które ma z ludem najbliższą styczność, zna jego poglądy i cieszy się jego zaufaniem, wzięło udział w pracach przygotowawczych a przedewszystkiem w uświadamianiu ludu o istocie i znaczeniu sprawy tak doniosłej i posiadającej wybitny charakter ogólno narodowy, jaką jest tegoroczna konskrypcya.

Polecamy tedy Duchowieństwu Naszemu, aby, zaznajomiwszy się z pismem: „Co nam da spis ludności“ wydanem przez Główny Urząd Statystyczny, urządziło dla swoich parafian szereg odczytów i pogadanek na temat powyżej wskazany.

Samo zaś z siebie wynika, że duszpasterze, prowadzący księgi metrykalne, udzielą Komisarzom konskrypcyjnym wszelkich informacyj i dat, znajdujących się w metrykach a do przeprowadzenia spisu potrzebnych i będą im pomocni w spełnieniu tego zadania.

Konskrypcya tegoroczna ułatwi duszpasterzom zrektyfikowanie tak ważnej księgi duszpasterskiej, jaką jest księga status animarum, w wielu parafiach z powodu wypadków wojennych zupełnie zaniedbanej. Ułatwi ona także i przygotowanie dat i liczb do wykazów szematyzmowych na rok przyszły.

Polecamy tedy, aby W. Duchowieństwo, zaraz po ukończeniu czynności konskrypcyjnych, postarało się w krótkiej drodze od komisarzy spisowych, Zwierzchności gminnych lub władz powiatowych o liczbę parafian w każdej gminie i na tej podstawie, do końca października, przesłały Urzędowi dziekańskiemu wykazy do szematyzmu na rok 1922.

X. X. Dziekani przetrutynują te wykazy i odeszlą do Kuryi do 15 listopada 1921 roku.

L. 4817.

W sprawie zapomóg na restauracyę zabytków.

Podajemy do wiadomości P. T. Duchowieństwa następującą odezwę Ministerstwa Sztuki i Kultury z dnia 3 września b. r. L. 16.672/I:

Wobec licznie napływających podań od księży proboszczów lub od dozorów kościelnych (komitetów parafialnych) o udzielenie zapomogi na restauracye i konserwacye kościołów zabytkowych, Ministerstwo prosi Konsystorz o zawiadomienie podległego Mu duchowieństwa, że rozpatrzy, względnie załatwi te tylko podania, do których dołączona będzie opinia konserwatora z wyraźnem określeniem celu, na jaki subwencya ma być użyta, tudzież wyszczególnieniem żądanej kwoty. Do podania należy również dołączyć przybliżony, lecz możliwie szczegółowy kosztorys, sporządzony przez miarodajne czynniki urzędowe (architekt powiatowy, inspektor przemysłowy i t. p.) lub gdyby to nastręczało trudności, przez inne osoby godne zaufania.

Wezwanie do składek na spaloną wieś Bielczę.

Wielkie nieszczęście nawiedziło w ostatnich dniach gminę Bielczę w powiecie brzeskiem. Straszny pożar zniszczył przeszło sto gospodarstw, wiele rodzin zostało bez mieszkania i bez żywności, gdyż z domami spłonęły i zbiory. Takie wyjątkowe nieszczęście powinno wzruszyć serca litościwe i pobudzić do większych ofiar na korzyść nieszczęśliwych. W tym celu polecamy X. X. Proboszczom, aby wiernych zachęcili do składki na biednych pogorzelców, a gdzie można, urządzili te składki w kościele i nadesłali je do Konsystorza lub wprost do Komitetu w Bielczy.

L. 4184.

W sprawie uczęszczania dziatwy do szkoły.

Kuratoryum Okręgu szkolnego lwowskiego nadesłało Kuryi pismem z dnia 3 sierpnia 1921 roku L. 4433/III następującą odezwę:

Kuratoryum Okręgu szkolnego lwowskiego oceniając w całej pełni znaczenie i wpływ duchowieństwa na pomyślny rozwój szkolnictwa, a stojąc obecnie u progu zupełnej odbudowy szkolnictwa, które chce uczynić prawdziwie i obowiązująco powszechnem, zwraca się do Najprzewielebniejszego Konsystorza z prośbą o czynną w tej niezmiernie doniosłej sprawie pomoc.

Lud nasz, niestety, jeszcze nie uświadomił sobie w zupełności dobrodziejstwa szkoły, odnosi się do niej często obojętnie, szkółki wiejskie świecą niejednokrotnie pustkami.

Najszlachetniejsze nieraz wysiłki nauczycielstwa idą w tych warunkach na marne z wielką dla sprawy szkodą. Niejednokrotnie i ustawowe stosowanie przymusu szkolnego nie odnosi pożądanego skutku. Frekwencya zawsze pozostawia bardzo wiele do życzenia. Marnieje więc wobec tego stosunku wsi do szkoły młode pokolenie, moralnie się wypacza, wprost dziczeje.

Najprzewielebniejszy Konsystorz raczy zatem zalecić gorąco duchowieństwu, aby możliwie jak najczęściej przy rozmaitych sposobnościach a już specyalnie w czasie feryj wielkich zachęcali ludność po wsiach do zapisywania i regularnego posyłania dzieci do szkoły.

To obywatelskie uświadomienie, szczere i serdeczne ze strony duchowieństwa odnoszenie się do szkoły, jedynie dziś kulturalnej placówki w niejednej wsi, a następnie regularne udzielanie nauki religji przez duszpasterzy w ciągu roku szkolnego, wywrze niewątpliwie skutek dobroczynny. Zapełnią się sale szkolne wszystką dziatwą, zniknie więc ta bolączka, która dziś trapi szkolnictwo w postaci znikomej frekwencji, dając w konsekwencyi wyniki niewspółmierne ani z nakładem sił nauczyciela, ani olbrzymich kosztów przez państwo ponoszonych.

Przedkładając powyższą odezwę Naszej Najwyższej Krajowej Magistratury Szkolnej polecamy P. T. Duchowieństwu, aby gorąco zachęcali wiernych do posyłania dzieci do szkoły.

Opłaty od legatów.

Dyrekcya Skarbu we Lwowie, pismem z daty 25 maja 1921, L. 39.169 ex 21 oznajmia, że co do należytości od spadków „legatów“ i darowizm obowiązują obecnie na obszarze byłego zaboru austryackiego prócz ogólnych przepisów należytościowych: 1. austr. ces. rozp. z 15 września 1915 Dz. u. p. Nr.

278, 2. rozp. wyk. do niego z 29. grudnia 1915 Dz. u. p. Nr. 397, 3. polska ustawa z 26 maja 1920 Dz. ust. Nr. 95 poz. 628.

Najważniejsze postanowienia dotyczące powyższych należytości są następujące: Darowizny rzeczy ruchomych zdziałane między żyjącymi podlegają z reguły należytości tylko wtedy, gdy na darowiznę sporządzono dokument. Wyjątek stanowią fundacye, przy których do powstania obowiązku uiszczenia należytości nie potrzeba dokumentu ale wystarczy oświadczenie fundatora wobec władzy powołanej do nadzoru nad fundacyami (§ 30 2 (31 3 i 33 3) ces. rozp.

Również wolne są od należżtości spadki i darowizny (legaty, fundacye, których czysta wartość po strąceniu ciężarów) nie przekracza kwoty 5000 Mk., a to bez względu na przedmiot (ruchomość czy nieruchomość) i udokumentowanie art. pol. ust. Zresztą spadki i darowizny czystej wartości nad 5000 Mk. podlegają należytości unormowanej taryfą dołączoną do cyt. polsk. ustawy, której stawki zależne są od stosunku między osobą obdarowaną względnie spadkobiercą (legatarjuszem), a darującym względnie spadkodawcą tudzież od wysokości czystej wartości, przedmiotu. Spadki (legaty) i darowizny względnie fundacje na cele pobożne (np. fundacye mszalne) będą z reguły podlegały należytości wedle poz. tar. 6 polsk. ust. wynoszącej 10—60% czystej wartości, zaś fundacye na cele dobroczynne albo na cele nauki lub nauczania, należytości wedle poz. tar. 5 ust. w wysokości 2—20%. Jeżeli przedmiotem spadku (legatu) lub darowizny jest nieruchomość wartości nad 140 Mk. to prócz ewentualnej należytości spadkowej (względnie od darowizny), o której wyżej była mowa przypadającej jak wspomniano dopiero przy czystej wartości nad 5000 Mk. wypadnie uiścić jeszcze osobną należytość od tabularnego wpisu prawa własności dotyczącej nieruchomości w wysokości $^1/_2$ z 50% dodatkiem (razem $^3/_4$%) od czystej wartości przedmiotu nieruchomego (art. 46 polsk. ust.). Sam dokument rozporządzenia ostatniej woli podlega jak dawniej stałej należytości w kwocie 2·10 Mk. od 1 arkusza, a w kwocie 1·40 Mk. od każdego dalszego arkusza (poz. tar. 101. I-a 1) i § 3 uwag wstęp do taryfy ust. z 13 grudnia 1862 Dz. u. p. Nr. 89, tudzież § 9 ces. rozp. z 28 sierpnia 1916 Dz. u. p. Nr. 281.

Natomiast dokumenty darowizn względnie akta fundacyjne są obecnie wolne od stempla (art. 43 ust. polsk.) Nowe przepisy polskie weszły w życie z dniem 7 lipca 1920 jednak przy spadkach (legatach) mają być stosowane także wówczas, gdy śmierć spadkodawcy zaszła nie w czasie od 1 stycznia 1916 do 21 czerwca 1920, a w okresie tym nie zapadła decyzya władz skarbowych co do należności spadkowej względnie od legatu (art. 51 polsk. ust. i art. 40 polsk. rozp. wyk.). Wymiar tak należytości od spadków (legatów) jak i darowizn zastrzeżono władzom skarbowym. Dozwolone dawniej przy należytościach do do 50 Kor. (35 Mk.) uiszczanie za pomocą znaczków stemplowych obecnie nie jest dozwolone (art. 34—36 rozp. wyk. do polsk. ust.).

W sprawie emigracyi do Ameryki.

Warszawskie Chrześcijańskie Towarzystwo Ochrony Kobiet (ul. Czackiego 10—10) donosi Nam, iż Konsulat Amerykański przestał wydawać wizy na wyjazd wszystkim bez wyjątku emigrantom do 1. lipca 1922 r. Pomimo tego napływają oni w dalszym ciągu i wpadają w ręce niecnych agentów, którzy wyzyskują ich i wyłudzają pieniądze.

Zechce PT. Duchowieństwo pouczyć o tem i przestrzedz ludność.

L. 3.490.

Wiadomości o zaginionych i zmarłych żołnierzach byłej armii austr.-węgierskiej.

B. Gen. Delegat Rządu zakomunikował Nam co następuje:

Wszelkie urzędy i strony prywatne, poszukujące zaginionych lub metryk poległych i zmarłych w czasie wojny światowej żołnierzy b. armji austr.-węg. winne zwracać się *w tych sprawach tylko do Czerwonego Krzyża, Sekcya Wywiadowcza, w Warszawie, ul. Nowy Świat 72.*

Podania te będą załatwione albo w Kuryi Biskupiej W. P., która posiada archiwum metrykalne z czasów austryackich lub skierowane będą do Wiednia do bezpośredniego załatwienia.

Urzędy i strony prywatne, które wniosły już podania do Wiednia, do X. Oddz. Strat. Grupy Grobów, Biura wywiadowczego lub austryackiego Czerwonego Krzyża, podań nowych nie powinny wnosić, aby nie wprowadzać niepotrzebnej korespondencyi, gdyż podania wszystkie będą załatwione, czego dotychczas Oddział II. Poselstwa Polskiego w Wiedniu nie zdołał przeprowadzić z powodu trudności, stawianych przez rząd austryacki.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Nominati: Illmus ac Rmus D. *Dr. Eduardus Komar,* Episcopus Auxiliaris, Rector Seminarii dioecesani; R. *Franciscus Miklasiński,* Par. in Kolbuszowa — Decanus Kolbuszoviensis.

Constituti R. Dni: *Ioseph Mroczek,* Coop. in Łęki g. — Provisor vac. beneficii ibidem; *Adamus Stefański,* Catecheta scholae popul. in Mielec; *Ioannes Dymurski,* Catech. e Ciężkowice — Catecheta scholae pop. in Dębica; *Ioannes Paciorek,* Catech. e Mielec — Catecheta auxil. gymnas. in Bochnia.

Commeatum obtinuit valet. cur. gratia R. *Aloisius Skibniewski,* Coop. e Radomyśl.

Piis ad aram precibus commendatur:

anima p. m. *Andreae Wojcieszek,* Parochi in Łęki górne, qui die 14. Septembris h. a. pie diem suum obiit. Soc. pr. a.

Z KURYI BISKUPIEJ.

W Tarnowie, dnia 20. września 1921.

Ks. Dr. Stanisław Bulanda
kanclerz

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.